

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU
Broj: 46 0 Rs 109541 23 Rsž
Novi Travnik, 06.06.2024. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku, u vijeću sastavljenom od sudija Pezer-Alić Aide kao predsjednice vijeća, Kokić Edvina i Trifković Denisa, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Ć. A. sina H. iz B., K. bb, zastupan po punomoćnicima Husejnbegović Esmi i Rustempašić Safetu, advokatima iz Zajedničke advokatske kancelarije u Bugojnu, protiv tuženog Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“/Šumskogospodarsko društvo „Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf, ulica 770 Slavne brdske brigade bb, radi isplate potraživanja iz radnog odnosa, vrijednost spora 5.001,00 KM, odlučujući po žalbi tuženog izjavljene protiv presude Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 109541 22 Rs od 25.09.2023. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 06.06.2024. godine, donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalba tuženog se usvaja, te se presuda Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 109541 22 Rs od 25.09.2023. godine u stavu I izreke preinačava tako da se odbija kao neosnovan tužbeni zahtjev koji glasi: „utvrđuje se da je tužitelj kod tuženog obavljao poslove i radne zadatke sjekača motoriste počev od dana 27.10.2020. godine do 08.07.2022. godine, te se slijedom prednjeg utvrđenja obavezuje tuženi da tužitelju na ime razlike plaća za period od 27.10.2020. godine do 31.12.2021. godine isplati iznos od 3.975,13 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate, kao i da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.538,60 KM, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja“.

U odnosu na stav II izreke presuda Općinskog suda u Bugojnu broj 46 0 Rs 109541 22 Rs od 25.09.2023. godine ostaje neizmjenjena.

Obrazloženje

Presudom prvostepenog suda, u stavu I izreke, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tako da je utvrđeno da je tužitelj kod tuženog obavljao poslove i radne zadatke sjekača motoriste počev od dana 27.10.2020. godine do 08.07.2022. godine, te se slijedom prednjeg utvrđenja obavezuje tuženi da tužitelju na ime razlike plaća za period od 27.10.2020. godine do 31.12.2021. godine isplati iznos od 3.975,13 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate, kao i da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.538,60 KM, sve u roku od 15 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Tužbeni zahtjev je djelimično odbijen pod stavom II izreke, za obračunski period od 01.01.2022. godine do 08.07.2022. godine.

Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavio tuženi iz svih žalbenih razloga propisanih u članu 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku FBiH, sa prijedlogom da ovaj sud žalbu uvaži i preinači prvostepenu presudu tako što će odbiti tužbeni zahtjev ili presudu ukinuti i predmet vratiti prvostepenom sud na ponovni postupak.

Tužitelj nije dostavio odgovor na žalbu.

Nakon što je ispitao presudu prvostepenog suda u onom dijelu u kome se žalbom pobija, u granicama razloga iz žalbe, kao i po službenoj dužnosti shodno odredbi člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Žalba je osnovana.

Predmet spora koji je vođen pred prvostepenim sudom bio je zahtjev tužitelja da sud utvrdi da je tužitelj kod tuženog u periodu od 27.10.2020. godine do 08.07.2022. godine obavljao poslove i radne zadatke sjekača motoriste, te da se slijedom takvog utvrđenja obaveže tuženi da tužitelju isplati razlike plaća za period od 27.10.2020. godine do 08.07.2022. godine.

Prvostepeni sud je utvrdio da je tužitelj dugogodišnji radnik tuženog, te da je od dana 27.10.2020. godine obavljao poslove i radne zadatke radnog mjesta „Sjekač motorista“, jer je tuženi od 27.10.2020. godine kontinuirano svaka dva mjeseca donosio odluke o privremenom rasporedu tužitelja na poslove sjekača motornom pilom i tim odlukama ujedno definisao da tužitelju pripada plaća za radno mjesto iz ugovora o radu tj. za radno mjesto šumskog radnika.

Te činjenice prvostepeni sud je utvrdio ocjenom isprava koje su provedene kao dokaz tokom prvostepenog postupka, ujedno nalazeći i da se radi i o nespornim činjenicama među parničnim strankama.

Slijedom toga prvostepeni sud je nalaz i mišljenje vještaka prihvatio u cijelosti, uz obrazloženje da tuženi nije uskladio Pravilnik o radu i ugovor o radu sa odredbama Granskog kolektivnog ugovora koji je bio usklađen sa Zakonom o radu, ali koji je prestao s primjenom 01.12.2020. godine, da se odredbe u pogledu načina obračuna plaće imaju primijeniti i nakon prestanka njegovog važenja, jer nije donesen novi Granski kolektivni ugovor, a što je u skladu s mišljenjem nadležnog Ministarstva civilnih poslova koje je objavljeno na njihovoj web stranici, da se obračun odnosi na period do donošenja Kolektivnog ugovora na nivou SBK koji je stupio na snagu 17.12.2021. godine i od kada se isti primjenjuje, da okolnosti nedonošenja novog pravilnika o radu od strane tužene,

kao i nedonošenje novog Kolektivnog ugovora ne mogu ići na štetu radnika tj. tužitelja koji je u utuženom periodu nesporno radio na poslovima sjekača motornom pilom za koje poslove je trebao biti i adekvatno plaćen na način kako je to propisano Zakonom o radu, Granskim kolektivnim ugovorom iz 2016. godine, Kolektivnim ugovorom donesenim na nivou SBK i Pravilnikom o radu tužene koji ista kontinuirano primjenjuje što se vidi iz odluka koje je tužena donijela u spornom periodu, te usvojio tužbeni zahtjev.

Sama okolnost da je prvostepeni sud zauzeo drugačije pravno stanovište od onoga na koje ukazuje tuženi u predmetnoj pravnoj stvari znači da prvostepeni sud nije prihvatio pravna shvatanja tuženog, radi čega nisu osnovani žalbeni navodi kojima se ukazuje na propust prvostepenog suda da u obrazloženju iznese jasan stav povodom navedenih pravnih shvatanja tuženog.

Neosnovani su i žalbeni navodi da je vještakinja obračun vršila kombinovanjem parametara različitih radnopravnih propisa.

U vezi primjenjenih propisa, vještakinja ekonomske struke Čiča Erma je na stranama od 6. do 15. nalaza, u bitnim dijelovima iznijela, a što i ovaj sud kao i prvostepeni sud prihvata, da je jedini Pravilnik o radu tuženi donio dana 19.10.2005. godine, i to temeljem Zakona o radu (Službene novine FBiH, broj 43/99, 32/00, 29/03) i Kolektivnog ugovora iz oblasti šumarstva i prerade drveta i papira u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 43/00).

Taj Kolektivni ugovor je primjenjivan do stupanja na snagu Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i uposlenika u oblasti šumarstva u FBiH („Službene novine FBiH“, broj 93/16). Kolektivni ugovor iz 2016. godine je prema Sporazumu o produženju primjene do 01.12.2020. godine („Službene novine FBiH“, broj 92/17) bio na snazi sve do tog dana, kako to pravilno utvrđuje i prvostepeni sud.

Dana 12.10.2021. godine zaključen je Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u Šumskoprivredno društvo „Srednjobosanske šume“ d.o.o. Donji Vakuf („Službene novine SBK/KSB“, broj 12/21 od 09.12.2021. godine), a koji je stupio na snagu 17.12.2021. godine.

Pomenuti Kolektivni ugovori u pogledu pripadajuće plate radnicima propisuju identično, odnosno da se plata dobija množenjem osnovice (55% neto plate FBiH, odnosno trenutno 57 % prosječne mjesečne plate isplaćene u SBK korigovane za efektivni fond sati) i odgovarajućeg koeficijenta složenosti poslova u skladu sa pravilnikom o radu i ugovorom o radu. Prema nalazu vještaka članom 148. Pravilnika o radu tuženog određeno je 10 grupa složenosti poslova sa odnosom najniže i najviše vrednovanih poslova od 1:4.

Stoga žalbeni navodi u tom smjeru, kao i sudska praksa na koju tuženi ukazuje, nisu mogli biti prihvaćeni, jer je obračun vještaka i vršen primjenom parametara

propisa koji upravo i upućuju jedni na druge, odnosno gdje Kolektivni ugovor određuje osnovicu, a u odnosu na koeficijent upućuje upravo na interni propis poslodavca. Takva činjenična i pravna situacija različita je od odluka sudske prakse na koje ukazuje tuženi.

Neosnovano se žalbom tuženog prigovora upravo Pravilniku o radu tuženog. Radi se o aktu tuženog koji je i dalje na snazi o čemu se i vještakinja jasno očitovala, tuženi ga očito i dalje primjenjuje, na isti se izričito poziva i kod zaključenja predmetnog ugovora o radu sa tužiteljem, ali i isti uzima kao osnov donošenja odluka kojima je mijenjao uslove rada tužitelju, pa se ne mogu prihvatiti žalbeni navodi tuženog da je njegov akt, kojeg je svakodobno mogao izmijeniti na propisani način, u nekim dijelovima (nepovoljnim po tuženog) prestao da važi zbog neusklađivanja sa Kolektivnim ugovorima koji su poslije zaključivani.

Žalbam se osnovano ukazuje, ali isto ipak nije bilo od značaja za pravilnost pobijane presude, da je prvostepeni sud prilikom usvajanja tužbenog zahtjeva primjenio odredbe Granskog kolektivnog ugovora iz 2016. godine, a koji nije bio na snazi u većem dijelu utuženog perioda. Dakle, tačno je da je predmetni ugovor bio na snazi za dio utuženog period od 27.10.2020. godine do 30.11.2020. godine, dok u ostatku utuženog perioda tuženi pravilno primjećuje da nije bio na snazi kolektivni ugovor koji bi obavezivao tuženog, odnosno sve do zaključenja ugovora koji se primjenjuje od 17.12.2021. godine, a po kojem, prema nalazu vještaka, tuženi postupa.

Budući da pravni osnov ne veže sud, a kako je pravilnik o radu suštinski sadržavao identičan način obračuna plate, što je vještakinja jasno navela na strani 13. nalaza, te jasno odredila na koji se način vrednuju koeficijenti složenosti poslova, to se tužbeni zahtjev pravilnom primjenom prava mogao usvojiti i primjenom drugog pravnog osnova tj. pravilnika o radu umjesto Kolektivnog ugovora koji nije bio na snazi, jer pravni osnov ne veže sud.

Žalbam se osnovano ukazuje na pogrešno pravno shvatanje prvostepenog suda u pogledu ništavosti predmetnih odluka o privremenom rasporedu tužitelja na radno mjesto „Sjekač motorista“, a koje je izneseno na strani 14. predzadnji i zadnji pasus pobijane presude.

U ovom smjeru prvostepeni sud pravi previd, jer ako prvostepeni sud nalazi da su predmetne odluke ništave (i takvim obrazloženjem odbija prigovor tuženog da je tužitelj iste trebao pobijati predmetnim tužbenim zahtjevom) kako onda temeljem tih odluka (koje su osnov za zaključak suda o obavljanju poslova radnog mjesta „Sjekač motorista“) usvaja tužbeni zahtjev i temeljem takvih ništavih odluka ustanovljava „korist“ (razlike plata) za tužitelja ?

Nezavisno od takve nelogičnosti u obrazloženju pobijane presude, ovaj sud nalazi osnovanim žalbene navode da se ništavost predmetnih odluka iz radnog spora ne može ocjenjivati primjenom odredaba o ništavosti ugovora iz člana 103. Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78, 39/85 i 57/89, "Službeni list RBiH", broj 2/92 i 13/93, "Službene novine FBiH", broj 29/03 i 42/11), radi čega navedeni propust prvostepenog suda nije bio od značaja za pravilnost odluke.

Dalje se žalbom osnovano ukazuje da je svaka od osam pomenutih odluka tuženog, pri čemu je vještakinja utvrdila razliku za isplatu samo tokom perioda primjene prvih sedam odluka (od 27.10.2020. godine, od 30.12.2020. godine, od 25.02.2021. godine, od 30.04.2021. godine, od 02.07.2021. godine, od 10.09.2021. godine i od 05.11.2021. godine), imala uputu o pravnom lijeku tj. da je bilo moguće protiv istih izjaviti prigovor, a nakon toga pokrenuti i odgovarajući sudski postupak.

To iz razloga što navedenim odlukama tuženi mijenja radne uslove tužitelju, odnosno mijenja mu radno mjesto, određujući mu da obavlja nešto složenije poslove od onih koji su mu određeni ugovorom o radu, pri tome pod tačkom 2. jasno navodeći da za vrijeme privremenog raspoređivanja, dakle za vrijeme obavljanja tih poslova, tužitelju pripada plata i druge naknade radnog mjesta za kojeg je zaključen ugovor o radu, a prema članu II ugovora to je II grupa složenosti poslova i koeficijent od 3,40.

Dakle, tužitelj nije pobijao akte tuženog (navedenih 8 odluka) o njegovom rasporedu na drugo radno mjesto, uz zadržavanje plate za poslove radnog mjesta za koje je zaključen ugovor o radu (konkretno bez osporavanja tačke II tih odluka) za koje odluke i efekat istih je po prirodi stvari saznao po prijemu navedenih odluka, ali i obavljanjem tih poslova i prijemom isplate za poslove radnog mjesta prema ugovoru. Zbog propuštanja tužitelja za pokretanje postupka zaštite prava navedene odluke su postale konačne i pravosnažne, a pravosnažni pojedinačni akti ne mogu biti predmet radnog spora, jer pravosnažnost sadrži neoborivu pretpostavku o zakonitosti akata, makar oni bili i nezakoniti.

Kako tužitelj nije osporavao pomenute odluke o privremenom rasporedu na drugo radno mjesto, uključujući dakle i dio tih odluka o pripadajućoj plati za radno mjesto „šumarski radnik“, bilo u posebnom sudskom postupku, bilo postavljanjem zahtjeva u ovoj pravnoj stvari, to tužitelj ne može osnovano potraživati isplatu plate za radno mjesto „sjekač motorista“.

Slijedom iznesenog je valjalo žalbu uvažiti i pobijanu presudu u stavu I izreke preinačiti tako da se tužbeni zahtjev, uključujući i zahtjev za naknadu troškova postupka, odbije u cijelosti.

Ostale žalbene navode ovaj sud je cijenio, ali nije našao da su od odlučnog značaja, pa ih nije dodatno obrazlagao iz razloga propisanih članom 231. Zakona o parničnom postupku.

Slijedom iznesenog odlučeno je kao u izreci presude temeljem odredbe člana 229. stav 1. tačka 4. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednica vijeća
Pezer-Alić Aida